

slovenski čebelar

1 9 6 6

LETO LXVIII

ŠT. 7

VSEBINA

Poročilo predsednika Valentina Benedičiča na XV. rednem letnem občnem zboru ZCD za Slovenijo dne 8. maja 1966	193
Julij Mayer: Naši panji v juliju	198
Ivan Kranjc: Skropljenje sadnega drevja na Goriškem	199
Leopold Debevec: S čebelami in čebelarji skozi stoletja	201

NASA ORGANIZACIJA

Iz zapisnika o XV. rednem letnem občnem zboru ZCDS dne 8. maja 1966 v Ljubljani. Izvleček iz zapisnika 1. seje IO dne 19. maja 1966. Izvleček iz zapisnika 2. seje IO dne 3. junija 1966. Jubilejno leto čebelarskega društva Ajdovščina	204
--	-----

PANJSKA KONČNICA KOT UVODNA VINJETA

Gospodar v kurniku, posla pa pri pijači.

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 1700 din, ga prejemaajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30, tiska CP Delo — obrat Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, France Rome, Edi Senegačnik in Joško Šlander. Odgovorni urednik Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 2000 din, za inozemstvo 2500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 230 din, na 16 straneh 120 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 503/8-357

POROČILO

predsednika Valentina Benedičiča na XV. rednem letnem občnem zboru
Zveze čebelarških društev za Slovenijo dne 8. maja 1966

Spet je za nami poslovno leto 1965/66 upravnega odbora Zveze. Preteklo leto bo zapisano tudi v naši čebelarški zgodovini kot leto naravnih katastrof. Čebelja paša je zaradi dolgotrajnih in obilnih padavin ter vmesnih viharjev odpovedala domala povsod. Samo v krajih, kjer je smreka malo pozneje zamedila, so zavrteli čebelarji točila. Celo dolenjski čebelarji so povečini krmili čebele s sladkorjem od zgodnjega poletja do jeseni, da so jim preskrbeli zimsko zalogo. Tako slabih letin v teh krajih ne pomnijo najstarejši čebelarji. Gmotno smo se torej čebelarji v preteklem letu na splošno slabo odrezali. Navzlic temu pa je naša organizacija napredovala tako po številu članov kakor tudi po številu čebelarških društev in družin. Tudi na znotraj se z redkimi izjemami društva in družine usposablja in organizacijsko utrjujejo, čeprav razmere, v katerih delujejo, nikakor niso vzpodbudne. Imamo pa tudi nekaj društev, ki kar ne morejo zaživeti. Tem društvom bo morala Zveza posvetiti v prihodnje več pozornosti in jim pomagati, da bo njihovo delo boljše steklo.

Naj preidem k izvrševanju sklepov lanskega občnega zбора.

Takoj spočetka naj povem, da nekaj nalog nismo izvršili. Vzrokov za to je več. Med mnogimi naj omenim gospodarsko reformo in reorganizacijo sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo, ki se je z nekaterimi drugimi sekretariati združil v novi sekretariat za gospodarstvo. Nadaljnji vzrok za nezadovoljivi uspeh dela Zveze je tudi ta, da se delo vse preveč osredotočuje

na nekaterih članih izvršnih odborov tako pri Zvezi kakor tudi pri večini društev. Uspehi Zveze se namreč v veliki meri odražajo v delovnih uspehih društev in družin. Upravni odbor Zveze je imel pred leti poseben poslovnik, po katerem je uravnaval svoje delo. Vse kaže, da bo treba spet organizirati odseke za posamezne čebelarске specialnosti in določiti referente. Sicer živimo v času, ko se člani v organizacijah na splošno branijo sprejemati funkcije in je vedno težje najti delavce, ki bi še kaj napravili iz idealizma. Uspeh dela, ki je včasih nadomestil plačilo, ne zadovolji skoraj nikogar več. Tudi v Ljubljani, v živčnem centru Slovenije, ni v tem pogledu nič boljše kakor drugod, če ni še slabše. So pa še drugi vzroki, zakaj ni bilo naše delo bolj uspešno. O tem pa bom poročal na drugem mestu.

Kot član Saveza pčelarskih organizacij Jugoslavije naj bi sodelovala naša Zveza pri osnutku zakona o čebelarstvu in novih navodilih za nakup sladkorja po znižani ceni in sicer za zimsko krmljenje čebel. Za te naloge ima Zveza že pripravljenega nekaj gradiva. Osnutkov na žalost še nismo izdelali, ker Savez o tem še ni nič razpravljal. Zveza naj bi izposlovala tudi vozne ugodnosti za skupinska potovanja svojih članov po železnici ter preučila možnosti znižanja železniške tarife za prevažanje čebel. Nad dve leti smo si vztrajno prizadevali, da bi izposlovali vozne ugodnosti za skupinska potovanja članov. Za te stvari pristojni zvezni organi pa so zadevo tako dolgo zavračali, dokler niso bile pri zadnji reorganizaciji železnic vse te ugodnosti odpravljene. Zaradi zadnjih sprememb po reformi pa sploh ne kaže več za kakšno znižanje tarif za prevoze čebel. Sicer so pa čebelarji zadnja leta že precej preusmerili prevoze čebel in železnico zamenjali s tovornjaki.

Tudi naloge, ki naj bi jih izvršila Zveza v republiškem merilu, so ostale v glavnem neizvršene. Razlogi za to so na splošno isti, kot sem jih uvodoma navedel. Na teh nalogah naj bi Zveza delala še dalje, v kolikor jih ne bi uspešneje reševala društva s pristojnimi organi na terenu. Na drugi strani pa je Zveza uspešno sodelovala pri nekaterih pomembnih nalogah, ki sicer niso bile v sklepih, treba pa jih je bilo nujno reševati. Tako je npr. na našo pobudo prišla v republiški zakon o gozdovih določba, da je v gozdovih čebelarjenje dovoljeno. Pri smotrni uporabi te določbe, ki je dovolj široka, bodo lahko odpravljene marsikateri nevspečnosti in bo mogoče napraviti v gozdovih marsikaj v prid čebelarstvu, zlasti glede čebelje paše, kar doslej ni bilo mogoče. Dalje je Zveza sodelovala tudi pri sestavljanju predpisov za varstvo rastlin oz. za varstvo čebel pred zastrupitvami. Naših predlogov sicer niso v celoti upoštevali, vendar pa je zadevna odredba prinesla nekaj potrebnih novosti, o čemer ste lahko čitali v 5. številki Slovenskega čebelarja.

Naj preidem k problemom, ki se kopičijo okoli našega čebelarstva in ki vedno bolj resno opozarjajo ne samo nas čebelarje, temveč tudi pristojne organe oblasti, da je v naši čebelarski politiki veliko škodljive nejasnosti in da ne sme več iti tako dalje. Nič več ni namreč mogoče govoriti o napredku, temveč kvečjemu o stagnaciji, če že ne o nazadovanju našega čebelarstva.

Problem št. 1 — zdravstveno stanje čebel. Zdravje je največje dobro za človeka in za žival. Kaj smo napravili za zdravje naših čebel? V poročilu za lanskoletni občni zbor smo govorili kar precej o tej problematiki. To pa

ne morda zaradi kakih takrat nam poznanih perečih problemov, temveč bolj zaradi razmer na področju čebeljih bolezni. Naj ponovim bistvene misli iz tega poročila. »Ugotovili smo veliko učinkovitost preparata folbeks, če je bila zdravljena pršičavost po predpisanih navodilih.« Omenil sem tudi referat, ki ga je imel prof. dr. I. Tomašec l. 1964 na sestanku komisije za patologijo čebel pri Mednarodnem uradu za epizootijo (živalske nalezljive bolezni) v Nici. Stališče, ki ga je zavzel prof. Tomašec v svojem predavanju, je še vedno, posebno za nas, zelo pereče. Med drugim je navajal, da so bili ponekod ukrepi za zatiranje čebeljih bolezni zelo strogi in koreniti, da pa z rezultati, ki so bili doseženi s takimi ukrepi, ne moremo biti zadovoljni. *Če so namreč predpisani ukrepi prestrogi, začnejo čebelarji prikrivati bolezni, kar pa je največji sovražnik uspešnega zatiranja. Zato se je zavzemal za take ukrepe, ki jih lahko izvršijo pristojni organi in čebelarji.* Poudaril je važnost pregleda čebel pred prevozom na pašo, ne glede na to, ali je v kraju, kjer je stalno stojišče ali čebelnjak, bolezen ali ne. Pri tem je opozoril, da je mogoče ugotoviti z navadnim pregledom samo hudo gnilobo čebelje zalege; pršičavost pa ostane poleti prikrita. Kljub temu pa je mnenja, da obveznega mikroskopskega pregleda ne kaže vpeljati.

Kakšno pa je bilo stanje pri nas po lanskem občnem zboru do danes? Odkrita so bila številna žarišča pršičavosti na Štajerskem, vzdolž državne meje z Avstrijo in južno od nje. Doslej je odkritih v tem območju že blizu 80 žarišč. Zadnji čas so bila odkrita žarišča te bolezni tudi v Brdih ob meji z Italijo. Z avstrijsko čebelarstvo organizacijo smo napravili 13. marca t. l. v Mariboru dogovor o medsebojnem obveščanju ter skupnem zatiranju pršičavosti in hude gnilobe čebelje zalege v 5 km širokih pasovih vzdolž obeh strani državne meje. Dogovor je stalnega značaja. Tudi v Brdih so bili na naši in na italijanski strani na pobudo občinske veterinarske inšpekcije in čebelarskega društva v Novi Gorici vpeljali skupno zdravljenje čebel s folbeksom. Številna na novo odkrita žarišča pršičavosti dopuščajo sum, da je pršičavost tudi drugod bolj razširjena, kakor mislimo. Kje so vzroki za to? Folbeks je vendar priznано učinkovito zdravilo. Doslej najboljše akcija zatiranja pršičavosti je bila leta 1956. Takrat smo zdravili nad 6000 čebeljih družin in smo porabili okrog 35.000 folbeksovih lističev. Naslednje leto je bila pri kontrolnem pregledu ugotovljena pršičavost samo v enem žarišču. Prizadeti čebelar je priznal, da se niso povsem držali navodil. Zaradi bojazni, da bi se čebele zaradi močnega dima zadušile, so prehitro odmašili žrela. Sicer pa so bili vsi kontrolni izvidi negativni. Omenjeno žarišče so nato spet plinili in to po navodilih. Pršičavost se doslej tam ni ponovno pojavila. Čebelarji so se prepričali ne samo o zdravlilnem učinku, temveč tudi o vzpodbudnem vplivu folbeka na čebele. Vrh tega uniči plinjenje tudi čebelje uši. Zaradi tega so številni čebelarji po teh izkušnjah sami na lastno pobudo začeli kupovati folbeks tudi v preventivne namene. Po pojasnilu, ki smo ga na naše vprašanje glede uporabe folbeka v preventivne namene te dni prejeli od dr. Willeja iz Liebefelda v Švici, je treba paziti na njihove izkušnje pri zdravljenju s tem preparatom: tudi preventivno plinjenje je treba izvesti najmanj *osemkrat v enotedenskih presledkih*. Pri samo petkratnem preventivnem plinjenju se lahko doseže nezaželen nasprotni učinek. Dalje je zelo važno, da se izvrši plinjenje s folbeksom vedno le od

začetka aprila do srede, najpozneje do konca maja, ko preminevajo stare in se polegajo mlade čebele. Za plinjenje je ta doba izredne važnosti in noben drug čas v letu v naših klimatskih razmerah ne pride v poštev. V kolikor preventivno plinimo osemkrat, je po mnenju dr. Willeja tako plinjenje več vredno za zdravstveno stanje čebel kakor pa preiskava vzorcev, ki je v začetnem razvoju te bolezni kaj lahko negativna.

Kakšni so danes pogoji za zatiranje bolezni? Lastnik čebel bi moral po obstoječih predpisih plačati preiskavo na pršičavost za vsak panj v višini 1250—1500 S din, zdravilo folbeks za vsak panj — osem lističev. To je 144 S din in še morebitno povračilo za zamudo časa plinjevalcu. To so dokaj visoki stroški, ki vplivajo pri nesorazmerju cen medu in drugih čebeljih proizvodov proti ceni panjev in čebelarških potrebščin podobno kakor prestrogi predpisi na prikrivanje čebeljih bolezni. Če pomislimo, da ima skupnost najmanj desetkrat večjo korist od oprashaevanja po čebelah kakor pa čebelar od pridelka medu in voska in da dobiva država tudi več davkov na 1 ha sadovnjaka zaradi pridelkov sadja ter da je količina in kakovost tega pridelka odvisna od intenzivnosti oprashaevanja po čebelah, potem pač ni mogoče razumeti, da ni na razpolago nobenih sredstev za zatiranje čebeljih bolezni. V Mariboru so se občine odločile, da bodo prevzele stroške za raziskave vzorcev. Zvezni sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo ima po obstoječih predpisih tudi določene obveznosti za zdravljenje nalezljivih živalskih bolezni ob državni meji. Te obveznosti pa obstajajo glede čebel bolj ali manj samo na papirju.

Ta čas je najbolj razširjena nose mavost čebel, ki povzroča čebelarstvu in tudi ostalemu gospodarstvu zaradi manjših pridelkov medu precejšnjo škodo. Največjo učinkovitost proti tej črevesni parazitarni bolezni se pripisuje ta čas preparatu Fumidil B. Veterinarski zavod je napravil že 29. I. 1965. vlogo na zvezno veterinarsko upravo, da bi izdala uvožno dovoljenje za ta preparat. Vloga še do danes ni rešena. Poskušali smo dobiti izredno enkratno dovoljenje za uvoz 2000 stekleničk tega preparata. Tedaj pa je prišla gospodarska reforma. Vetpromet in tudi Medex nista imela sredstev za nakup deviz in je zaradi tega tudi ta akcija propadla. O tem bo treba zopet razpravljati in ukrepati. *Upoštevati je namreč treba, da zdrave čebele ne naberejo samo več medu, temveč da tudi bolje oprashaejo gospodarske žužko-cvetne rastline.*

Zveza je tudi premalo informirana o stanju čebeljih bolezni v republiki. Glede na to, da prevzemajo v našem družbenem procesu delovne organizacije nekatere naloge od državnih organov in ker je uspešno zatiranje čebeljih bolezni možno le ob najtesnejšem sodelovanju veterinarske službe in naše čebelarške organizacije, bi morala imeti Zveza vsak čas pregled o stanju čebeljih bolezni.

Problem št. 2 Selekcija — odbira in vzreja najboljših čebel. Na tem področju se, če izvamemo nekaj dobrih vzrejevalcev, ne dela skoraj nič. Naše čebelarstvo ima sicer v tem pogledu slavno in bogato tradicijo. Ustvarili so jo naši vestni in sposobni čebelarški predniki. Največ je napravil za to pokojni Jan Strgar, ki je skrbno odbiral in pošiljal po vsem svetu našo sivko. Brez dvoma je s svojim delom doslej najbolj na široko odprl vrata naši sivki v svet. Bil je čebelar in trgovec s čebelami. S ponosom je večkrat

pripovedoval, da kot trgovec s čebelami ni prišel nikdar na črno desko. Zelo laskavo piše o njem v lanski čebelarški reviji »Die Biene« pisec M. Alber iz Messine, ki v članku nekajkrat poudarja, da žal vsak čebelar-trgovec ni Jan Strgar. Zakaj to omenjam? Zadnji čas je v svetu vedno večje povpraševanje po čebeli sivki — apis carnici. Nemška črna čebela namreč izgublja tla v svoji domovini, zahodni Avstriji, Nemčiji in tudi Švici. Izpodriva jo sivka. Toda matic te pasme ne izvažamo nič več mi iz naše države. Glavna dobaviteljica je postala Avstrija.

Na vpogled smo dobili dopis z dne 11. maja 1962 iz Kaira v Egiptu. V tem pismu poroča neki interesent iz Kaira med drugim: »Kot kaže, nam kmetijsko ministrstvo nasprotuje pri uvozu matic iz Jugoslavije in daje prednost italijanskim maticam. Tega ne moremo razumeti. Prosili bi vas, da stopite v stik z ambasado Združene arabske republike v Beogradu ali pa z vašo ambasado v Kairu, da to stvar nekako izravnavajo. Trudili smo se 15 let, sedaj pa so nastale nepredvidene težave. Morda bi se dalo še kaj napraviti, če delamo hitro?« To je bil verjetno zadnji glas iz Egipta, kamor je utrl pot naši kranjici pok. Jan Strgar in to še dalje na jug v Sudan. Naša sivka je bila tako priljubljena v Egiptu, da je tamkajšnji čebelarški list posvetil celo številko z lepimi slikami iz naših krajev, domovini kranjice. Danes je Egipt zaprt za kranjico.

Dalje, v letošnji aprilski številki Bienevatra lahko beremo pismo mistra K. M. Doulla, odličnega čebelarskega strokovnjaka, praktika in vodja čebelarskega inštituta v Adelaidi v Avstraliji. Pismo je naslovljeno na prof. dr. F. Ruttnerja, ki dela ta čas v čebelarskem inštitutu v Oberurslu v Nemčiji. Obrača se nanj zaradi dobave čebeljih matic pasme carnica. V pismu navaja, da so po izkušnjah njihovega čebelarskega inštituta in večine naprednih čebelarjev čebele pasme carnica najboljše za njihove razmere. Dalje, da je pred kratkim opustil edini vzrejevalec v južni Avstraliji vzrejo matic te pasme in da se je lotil te vzreje nek drug čebelar, ki pa nikakor ni mogel dobiti za osvežitev nobene matice iz Jugoslavije. Prosil je za informacije, kje bi lahko dobil najboljše matice te pasme, ker se ne bi radi vrnili k italijankam. Po njihovih izkušnjah kranjice vidno prekašajo v Avstraliji vzrejene kavkaške čebele kakor tudi italijanke. V pismu navaja še druge zanimive podatke v prid naši kranjici.

Čebelnjak znanega vzrejevalca matic Lojzeta Bukovška na Golem brdu pri Medvodah

NAŠI PANJI V JULIJU

JULIJ MAYER

Letošnjo pomlad me je nekaj posebnega zbudilo v oči. Čebele niso tako močno obletavale regratovih cvetov, kot bi to pričakoval. Cvetenje regrata je trajalo čez tri tedne in ves ta čas je le malo čebel nabiralo po širokih rumenih cvetnih koških. Opozoril sem nekatere čebelarje in tudi oni so to opazili. Kaj je bilo temu vzrok, nisem mogel ugotoviti.

Ko danes pišem te vrstice, potekajo zadnji dnevi maja, zunaj piha hladen veter, vse preveč hladen za ta čas! Pred menoj stoji čebelnjak z 28 žnideršiči. Vsi so rojilno dobro srečno prebrodili in danes so panji natrpani čebel in plodišča so polna pokrite zalege. Samo en panj je prelegel. Matica se mu je kmalu sprašila in danes že pridno zalega. V moči je komaj nekaj malega zaostal za drugimi družinami. In vendar, naj še tako dobro ožmem vse panje, ne vem, ali bi nabral iz njih 10 kg medu! To je bilanca letošnje pomladi, ko so čebele začele zelo zgodaj zalegati in so bili panji nato brez zadostnih zalog.

Vsi nestrpnost čakamo, da zamede smreka, ki se navadno oglasi že prve tople dni junija. Do kostanjeve paše pa je še dolge tri tedne! Naša skrb bodi, da ostanejo čebele močne. To bomo dosegli s suhim sladkorjem, ki pa mora biti odslej v zadostni količini čebelam na razpolago. Čebelarji, ki so peljali čebele na akacijeva pasišča, so zavrteli točila in nekako srednje dobro odrezali.

O kresu se prevale zemlja na drugi del poti okoli sonca, ki nas polagoma vodi v hladnejše obdobje. Kakor tajno navodilo gre sedaj skozi vse družine: Dovolj smo skrbele za nove rodove, sedaj je čas, da mislimo nase. Za zimo se nam je pripraviti!

Čeprav smo šele v začetku poletja, se v panjih že začenejo priprave za zimo. Čebele prenašajo med iz medišča in ga odlagajo v neposredno bližino nad gnezdom. Kmalu se zablišči nad zalego zajeten venec pokritega medu. Ta se ob najmanjši paši debeli in oklepa zalego tudi od zadnje strani. To je odslej nedotakljiva zaloga, ki naj zagotovi družini varen prehod prek zimskih mesecev v novo razvojno dobo. Ob kostanjevi paši bodo pod te vence nanosile mnogo hranilne obnožine, tega čudovitega kruhka za vzrejo mladih rodov.

V toplih poletnih dnevih se pojavlja na raznem listnatem drevju mana, ki jo čebele zelo rade nabirajo. Posebno dobro pašo imajo čebele, kadar zamede hoja. Le žal, da je ta izdaten vir dobrot tako muhast in nestalen. Ker prinašajo ob hojevi paši v panj le medičino brez peloda, začenejo panji pešati, ker matice več ne zalegajo. Takrat jim pomagajmo z nadomestilom za obnožino: suhemu sladkorju dodamo posneto mleko v prahu (10 dkg na 1 kg sladkorja) ali pa jajčni prah (5 dkg na 1 kg).

Manov med vsebuje vse preveč neprebavnih sestavin, zato ni primeren za prezimovanje. Previden čebelar bo zato iztočil ves tak med, tudi iz plodišča, kjer si pomagamo z delnim prestavljanjem. Ob cvetenju otave homo to iztočeno zimsko zalogo nadomestili s sladkorno raztopino.

V panjih bomo odslej naleteli na dva zanimiva pojava. Nekako proti koncu junija, prav gotovo pa v juliju, začnajo čebele preganjati trote. V panjih s pičlimi zalogami se to zgodi že ob prvem prenehanju paše. Trot kot plemenski samec sedaj ni več potreben, zato jih čebele ne pitajo več in jim tudi preprečijo dostop do medenih celic. Troti hirajo, se porazgube iz panjev in od pomanjkanja odmirajo. Narava je pač neizprosna!

Čim bolj se nagiblje dan v poletje, tem bolj spreminjajo čebele svojo čud. Saj so tudi doslej skrbno nabirale zlate zaklade, ampak iskale so jih na cvetnih poljanah. Sedaj pa stikajo po vseh kotih, da bi prišle do sladkih virov, pa čeprav z ropom. Gorje družinici, ki ni dovolj močna in borbena! Kmalu jo bodo temeljito osušile in mi tega niti ne bomo opazili! In čim bliže prihaja jesen, toliko bolj postajajo stare čebele stikavne in napadalne, posebno če v naravi ni dovolj paše. Zato pozor pred prikritim ropanjem!

ŠKROPLJENJE SADNEGA DREVJA NA GORIŠKEM

IVAN KRAJNC

Dne 19. maja 1966 sem dobil od Kmetijske zadruga Nova Gorica naslednji dopis:

»Zakon o tisku in drugih oblikah informacij (Ur. list SFRJ štev. 45/60) v 10. členu določa, da se morajo časnikarji in druge osebe, ki opravljajo informacijsko delo, pri opravljanju te dejavnosti držati načel poklicne etike in družbene odgovornosti ter ravnati v duhu *spoštovanja resnice*, človeških pravic in razvijanja miroljubnega sodelovanja med narodi.

Tega določila zakona niste upoštevali pri objavljanju svojih člankov v 3. in 5. številki Slovenskega čebelarja 1966 pod naslovi: »Občni zbor čebelarke družine Šempeter pri Gorici« in »Škropljenje sadnega drevja na Goriškem«. V teh člankih prikazujete delo zadruga, predvsem pa njeno zaščito sadnega drevja s kemičnimi zaščitnimi sredstvi kot usmerjeno izključno v uničenje čebel. Že samo dejstvo, da ste pod prvim naslovom navedli, da je v lanskem letu zaradi škropljenja padlo 40 % čebel in ste v drugem članku ta procent za 10 % povečali, pokaže smer vašega dela. To je razvidno tudi iz načina prikazovanja ukrepov zadruga, ki jih je storila, da bi obvarovala čebele in opozorila čebelarje pred nevarnostjo.

Naš postopek pri uporabi kemičnih zaščitnih sredstev v lanskem in letošnjem letu ni bil v nasprotju z določili republiških predpisov. Ker se zavedamo koristi, ki nam jih čebele prinašajo in želimo čebelarje zaščititi pred posledicami škropljenj, smo ukrenili vse, kar smo dolžni in kar lahko storimo v takih primerih. Lansko škodo smo čebelarjem poravnali. Tudi letos smo pripravljene povrniti stroške, ki jih bodo zaradi tega imeli. Vse to je razvidno iz zapisnika o posvetovanju s čebelarji.

Z Vašima člankoma ste obrekovali našo organizacijo. Zato Vam predlagamo, da zadevo prekličete oziroma popravite vaše nepravilnosti v prvi prihodnji številki Slovenskega čebelarja. V kolikor ne uredite, kot vam je predlagano, bomo zadevo prijavili pristojnemu organu.«

V naši družbi postajajo nekateri davni ideali življenjska stvarnost. Za to stvarnost pa je treba, ravno tako kot nekoč za ideale, marsikaj žrtvovati. Če se ozremo na leto 1945, ko smo začeli ustanavljati kmetijske zadruge, lahko ugotovimo, da so danes, posebno pa tukajšnja zadruga, napravile za dvig kmetijstva in za napredek naših vasi zelo mnogo. Moderna ureditev plantaž na pretežno neplodni zemlji je zahtevala od članstva in vodstva veliko naporov, truda in žrtev.

Nekdaj, ko smo imeli razdrobljeno privatno kmetijstvo, škropljenje ni bilo potrebno. Kam bi prišli danes, če ne bi zatirali sadnih škodljivcev v modernih plantažnih nasadih in pri tem ne uporabljali kemičnih sredstev! Vsa prizadevanja na tem področju so hvalevredna za KZ Nova Gorica. Naša kmetijska zadruga odpira danes tudi privatnemu kmetovalcu oči in mu vsepovsod pomaga.

Kot član KZ sem dobil večkrat njeno pomoč, ko sem potreboval posojilo za nakup sladkorja za jesensko pitanje čebel. Če mi ne bi vsakokrat z razumevanjem priskočila na pomoč, bi verjetno moje in še marsikatero čebelarstvo tukaj v spodnji Vipavski dolini že propadlo. V zadrugi imamo nekaj strokovnjakov, ki so sami izvrstni čebelarji.

Prav zaradi navedenih dejstev smo bili tukajšnji čebelarji in jaz sam kot njihov predsednik zelo razočarani zaradi zastrupitev čebel. Že lanska nesreča v vaseh Vrtojba, Bilje in Miren je čebelarje zelo potrla. Družine so morali jeseni, ker si niso po zastrupitvi dovolj opomogle, pitati. Pri tem pa niso vedeli, če bodo dobili odškodnino ali ne. Stvar se je zavlekla. Na občnem zboru so govorili o 40 % zastrupitvi, medtem ko smo pozneje ugotovili, da je bilo zastrupljenj okrog 50 %.

Danes z zadovoljstvom lahko ugotavljamo, da je tudi Slovenski čebelar tu opravil svoje poslanstvo. Pri zatiranju gobarja v okolici železniških postaj Nova Gorica, Vrtojba, Volčja draga in Prvačina, ko smo morali čebelarji tik pred cvetenjem akacije odstraniti čebele s svojih domov, smo opazili vidno skrb organov občine, kmetijske zadruge in naše Zveze. Tokrat sem sam prevzel obveščanje čebelarjev glede odvoza čebel z ogroženih mest. Obvestili pa smo jih pravočasno le po zaslugi KZ in občinskega inšpektorja za kmetijstvo. S takim načinom dela se res doseže največ, medtem ko smo bili prej eni in drugi v slepi ulici.

Čebelarji naše družine prosimo, da zadruga tudi v prihodnje smatra naše čebelarstvo za svojega dobrotnika in nas pravočasno obvešča o škropljenju. Zelimo tudi, da se kmetijski in sadjarski strokovnjaki vsaj v zimskem času udeležijo čebelarskih zborovanj, ker bo potem sodelovanje med nami boljše. Spoznali bomo, da imamo skupne želje ter cilje in da se marsikdaj za na videz robato in pre nagljeno besedo skriva dobra duša, voljna dela in željna napredka. Torej oprostimo si in pojdemo na delo!

Opomba uredniškega odbora: Oba članka tov. Kranjca smo sicer objavili s pomisleki, toda predvsem smo želeli opozoriti čebelarje-prevaževalce na nevarnost, da bi se zastrupile njihove čebele zaradi morebitnega škropljenja. Kmetijsko zadrugo v Novi Gorici dobro poznamo, saj vzorno sodeluje s čebelarji in jim gre, vsepovsod na roko. Po njej naj se zgledujejo tiste naše zadruge, ki nočejo prav ničesar slišati o čebelah in o sodelovanju s čebelarji.

S ČEBELAMI IN ČEBELARJI SKOZI STOLETJA

LEOPOLD DEBEVEC

Leto 1896. Oče naprednega čebelarstva v Vojvodini in Sremu, »srbski Dzierzon« Jovan Živanović (1841—1916), profesor v Sremskih Karlovcih, je osnoval ter nato 18 let urejal čebelarški mesečnik »Srpski pčelar«. Živanović je dolga desetletja poučeval o čebelarstvu ter vzgojil lepo število navdušenih naprednih čebelarjev, ki so potem v njegovem duhu z delom nadaljevali med ljudstvom. Na njegovo pobudo so leta 1898 ustanovili Srpsko pčelarsko zadrugo v Rumi. Živanović je priporočal in širil svoj, po ameriškem vzorcu prirejen panj, amerikanko, in napisal več strokovnih knjižic (Srpski rečnik za kovandjije, Srpski pčelar, Amerikanka). Zavzemal se je posebno za prevažanje čebel v različne boljše paše in še danes pogosto ponavljajo njegovo krilatico, ki je med srbskimi čebelarji postala stalen izrek: »Na osovini rodi med«.

Leto 1897. Na sestanku čebelarjev, ki ga je za 8. november sklicala v Ljubljano Kmetijska družba, so na pobudo njenega ravnatelja G. Pirca sklenili ustanoviti čebelarško društvo. Tajništvo družbe je sestavilo osnutek pravil, jih predložilo v potrditev deželni vladi ter pričelo z nabiranjem članov.

Leto 1898. V pisarni Kmetijske družbe je bil 24. januarja ustanovni občni zbor Slovenskega osrednjega čebelarškega društva za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani. Društvo je takoj pričelo izdajati svoje glasilo »Slovenski čebelar«; uredništvo je prevzel učitelj v Šmartnem pod Šmarno goro Franček Rojina (1867—1944), ki je to delo opravljal 21 let.

Leto 1899. Na zadnji čebelarški sejem na Igu so čebelarji pripeljali okoli 200 panjev čebel. Kupčija je bila slaba, cena pa temu primerna. Plačevali so 1,65 do največ 2 goldinarja za kranjiča.

Čebelarški sejmi so bili naša folklorna posebnost. V 18. stoletju je bilo čebelarstvo na Slovenskem že lepo razvito, cvetela je tudi trgovina z medom in voskom. Ponekod, predvsem v krajih brez dobre jesenske paše, so se kmalu pokazali presežki čebeljih družin, hkrati pa tudi potreba, da odprodajo vsakoletno prirejo. Vlogo posrednika pri kupčiji z živim in mrtvim blagom na našem podeželju so opravljali tedaj še izključno živinski in kramarski sejmi, na katerih so se ob določenih dneh zbirali prodajalci in kupci. V prvih desetletjih preteklega stoletja ali tudi nekaj poprej so tak način menjave blaga prevzeli tudi čebelarji. Znani so bili posebno čebelarški sejmi na Igu in v Kranju. Na Ig so na Lovrenca dan (10. avgust) čebelarji z dolenjских in notranjskih hribov navozili ali znosili včasih tudi do 3000 panjev čebel, zložili tam svoje blago v skladanice ter pričakovali kupcev. Pri kupčiji in ceni je močno odločala tudi čebelarska letina in pa kako je obetala bližnja paša na ajdi. Podjetni prekupci so tu nakupili čebeljih družin, jih prepeljali na ajdo, nato pa z večjim ali manjšim dobičkom oddali medarjem; seveda ni malokrat sledilo tudi razočaranje. Na izanskih čebelarških sejmih so kupčevali tudi z medom, toda le na

debelo, v celih sodih. Neprodane družine so čebelarji pustili kar na mestu do prihodnjega sejma, ki je bil pet dni pozneje (Veliki Šmaren), ko so jih skušali oddati za vsako ceno. V zvezi z razmahom čebelarske izvozne trgovine, ki je sproti prevzemala vse presežke čebeljih družin, in z razvojem železnic, ki so omogočile in olajšale izmenjavo blaga, so sejmi začeli izgubljati svoj pomen, a tudi nepoštenost čebelarjev — sejarjev, ki so se pač skušali iznebiti predvsem slabičev, je pripomogla, da so prišli sejmi na slab glas in pričeli nazadovati. Tako je bilo leta 1874 na prvem izanskem sejmu 400, na drugem 238 panjev; leta 1875 so zbrali okoli 500 in leta 1882 že 750 panjev; po letu 1890 so čebelarski sejmi naglo pešali in kmalu sploh prenehali.

Na boljšem glasu so bili čebelarski sejmi v Kranju v dneh 1. in 4. avgusta. Prodajalci tu panjev niso zlagali na tla, ampak so jih puščali kar na voze; kupec je moral prevzeti ves tovor, ki mu ga je čebelar potem zapeljal kar na dom ali pa na pašo v ajdo.

Drugačnemu namenu pa je služil ljubljanski čebelarski ali češpljev sejem. Čebelarji — včasih po več sto — so se zbrali na prvi ponedeljek po malem šmarju (8. septembru) na trgu pred mostom (tromostje) na današnjem Prešernovem trgu zaradi dogovora o prodajni ceni medu oziroma zažveplanih kranjčev z vso vsebino. Odposlanci čebelarjev so hodili od medarja do medarja in se pogajali za ceno. Najvišjega ponudnika so nato razglasili in k temu so potem čebelarji po podiranju družin vozili svoje blago, zažveplane čebelje družine s čebelami, zalego in medom vred. Medarji so potem to brozgo iz medu, voska, zalege in mrtvih čebel po svoje obravnavali, stiskali, drobili in kuhali. Mnogo tako pridobljenega »blaga« — prvovrstnega medu — se je prodalo in izvozilo na Salzburško, Bavarsko, Prusko, Slezijo in Galicijo. Čas in napredek sta prihitela tudi te sejme. Zadnjikrat so se čebelarji zbrali pred mostom leta 1905. Zaradi vse močnejšega razširjanja panjev s satniki so postali sejmi pač nepotrebni, a tudi kupecv za tisti imenitni med je menda zmanjkalo, čeprav še med prvo svetovno vojno (1914—1918) in tudi nekaj let po njej ni bilo na Kranjskem špecijske trgovine, ki ne bi bila imela pred večjimi prazniki (božič, velika noč) na prodaj škafa tega medu za potice! In kako hitro ga je vedno zmanjkalo! Saj so ga največ pokupile prav gospodinje naših »naprednih« čebelarjev! Verjemite, da se niso zavedali, kakšen »priboljšek« so jim pripravili prebrisani medarji! In še to prav za praznik! Zato naj se nikar ne kolca nikomur po »dobrih starih časih!« Brrr...!

Leto 1900. Popis živine je pokazal, da so kranjski čebelarji pasli 41.699 čebeljih družin.

Leto 1902. V Šmarju pri Jelšah je bil v dneh 6.—7. oktobra prvi čebelarski tečaj na Slovenskem. Ob udeležbi 18 čebelarjev sta ga vodila Jan Jurančič in Tomo Kurbus, ki sta nekaj prej uspešno opravila skušnjo za čebelarske učitelje na obnovljeni dunajski čebelarski šoli.

Leto 1903. Pri Andražu v Slov. goricah je bil drugi čebelarski tečaj, na katerem so zbrali tudi pripravljalni odbor za ustanovitev samostojnega »čebelarskega društva za Spodnje Štajersko.« Društvo so naslednje leto res ustanovili ter pričeli z nabiranjem in združevanjem članstva po podruž-

nicah. Duša novega društva je bil in ostal do smrti Jan Jurančič; sedež društva je bil prvotno v Ptujju, pozneje v Celju.

Podjetni bohinjski čebelar Jan Strgar (1881—1955) je poslal prve čebelje družine v zamejstvo. Zaradi spretne reklame — sam je to imenoval propagando — je z žilavo vztrajnostjo in solidno postrežbo v nekaj letih prekosil vse domače tekmece, tako da je po smrti Miha Ambrožiča (1904) postal naš največji izvoznik čebel, ki je prav v razdobju med obema vojnama domala edini še razpošiljal naše sivke po vsem svetu. Njegovo čebelarstvo se je zlasti razširilo po l. 1910, ko je pričel z vzrejo in razpošiljanjem matic.

Tega leta je bila ustanovljena tudi Državna zveza avstrijskih deželnih čebelarskih društev, kateri so se priključile tudi vse slovanske čebelarske organizacije bivše cesarske monarhije, tako da je pri centralnih uradih zastopala korist 40.000 čebelarjev. Za sedež Zveze so izbrali Prago. Zveza je posredovala pri dunajskih centralnih uradih v trgovsko političnih, carinskih in pravnih vprašanjih, uvedla je zavarovanje čebel in do zloma monarhije (1918) skrbela za pravočasno dodelitev neobdavčenega sladkorja za zimsko prehrano čebel. Uspešnejše delo te Zveze so močno ovirali nemški čebelarji avstrijskih alpskih dežel, ki so s podobnim Reichsvereinom hodili svoja pota, germanska seveda.

Leto 1905. Osrednje slovensko čebelarsko društvo je sledilo zgledu štarskih čebelarjev in pričelo z ustanavljanjem podružnic; tako je do leta 1909 občutno pomnožilo vrste svojih članov; predvsem pa je v tem razdobju priredilo mnogo shodov, predavanj in večdnevnihi tečajev. Led nezaupljivosti med našimi konzervativnimi ljudmi je bil prebit in položen trden temelj za uspešen razvoj našega čebelarstva.

Leto 1906. Pri Kmetijskem društvu v Gorici so ustanovili čebelarski odsek, ki naj bi skrbel za koristi goriških čebelarjev.

Osrednje slovensko čebelarsko društvo se je lepo oddolžilo spominu Antona Janša in izdalo njegova knjižna dela. Razpravo o rojenju je prevedel Avgust Bukovec. Popolni nauk o čebelarstvu pa Fr. Rojina. Založnik obeh knjižic je bil podjetni J. N. Babnik.

Leto 1907. Na Slovenskem so začele z delom čebelarske opazovalne postaje. Uvedel in vodil jih je Anton Znideršič, čebelar in čebelarski trgovec v Ilirski Bistrici. Prvo poročilo (za maj) sta poslali postaji v Podgorju pri Kamniku in Ilirski Bistrici. Do konca leta so se priključile še Boh. Bistrica, Krška vas in Nabrežina. Pred zadnjo vojno jih je delovalo 35.

Leto 1908. Mohorjeva družba v Celoveu je izdala že drugo ter za takratne razmere kar obsežno in tehtno čebelarsko knjigo, tokrat tudi prvi dobro urejeni učbenik v našem jeziku: Umni čebelar izpod peresa Fr. Lackmayerja (1865—1946). Knjiga je izšla v veliki nakladi 84.589 izvodov ter prišla malone v sleherno slovensko hišo; bila je večini naših starejših čebelarjev zanesljiv svetovalec ter še danes marsikomur dobro služi. Tako visoke naklade ne bo dosegla nobena slovenska čebelarska knjiga, pa naj jo izda kdorkoli. V drugi, nekoliko okrajšani izdaji, ki je izšla leta 1922, je pisec upošteval novejšje pridobitve in tudi AŽ-panj.

Še pride

IZ ZAPISNIKA

o XV. rednem letnem občnem zboru ZCDS dne 8. maja 1966 v Ljubljani

Predsednik V. Benedičič je odprl ob 9. uri občni zbor, pozdravil delegate, zastopnike radia in tiska ter Republiškega sekretariata za gospodarstvo. Občni zbor sta pozdravila pismeno oziroma brzojavno prof. dr. Ivo Tomašec, predsednik Saveza Hrvatske in Savez pčelarskih organizacija Beograd.

Preden je začel občni zbor z delom, so se udeleženci spomnili v preteklem letu umrlih zaslužnih čebelarjev: Avguština Bukovca, dolgoletnega urednika Slovenskega čebelarja in predavatelja, dr. Viktorja Melive, člana častnega razsodišča in Alojzija Babnika, dolgoletnega odbornika IO Zveze.

Nato je predlagal predsednik za zapisnikarja tov. Justino Rataj. V posamezne organe občnega zbora Zveze so bili izvoljeni: Jožko Slander, Franc Češnovar in Franc Levstek v delovno predsedstvo; Slavko Raič in Tone Verbič za overovatelja zapisnika; Maks Avšič, Ignac Omaha in Jakob Kralj v verifikacijsko komisijo ter Stane Potokar, Franc Resman, Radovan Bratina, Janko Belec in Adolf Kovič v kandidacijsko komisijo. Volilne komisije nismo volili, ker so se udeleženci izrekli za javne volitve.

Sledila so poročila predsednika, blagajnika in urednika Slovenskega čebelarja. Vsa poročila bodo objavljena posebej.

Nato je poročal predsednik nadzornega odbora profesor Raič. Nadzorni odbor je imel tri seje, pregledal je blagajniško knjigo, žiro račun, hranilne vloge in ugotovil, da je bilo knjiženje pravilno in v redu s priloženo dokumentacijo. Udeležil se je vseh sei in spremljal delo upravnega odbora. Izrekel je priznanje plačanemu osebju Zveze in še posebej predsedniku Zveze ter uredniku Slovenskega čebelarja. Zaključil je s predlogom, da se podeli razrešnica s pohvalo dose-daniam organom Zveze.

Po poročilih je delegat Struna iz Maribora izjavil, da si želijo še takih poročil. Obenem je grajal, da je Zveza preveč

širokogrudna do nerednih plačnikov Slovenskega čebelarja.

Jože Resnik iz čebelarskega društva Maribor je poročal o problematiki zdravljenja čebelje pršice. Pregledanih je bilo 4000 vzorcev čebel in ugotovljenih 71 žarišč te bolezni. Zaradi pršičavosti in zapor, ki so z njo združene, se vedno bolj zaostruje prevažanje čebel na paše. Prizadeta so zlasti društva Maribor in okolica, Gornja Radgona in Murska Sobotna, in sicer zaradi izkoriščanja akacijevje paše v Prekmurju in hojevce oziroma smrekove na Pohorju. Bati se je, da bodo čebelarji, ki imajo čebele pod zaporo, ostali že drugo leto brez vsakega medu. Predsednik Benedičič je pojasnil situacijo glede pršičavosti v zvezi z odgovorom, ki ga je prejel od dr. Willeja iz Liebefelda v Švici, kamor se je obrnil glede preventivne uporabe folbeka.

Franc Češnovar je poročal o pršici v Brdih, kamor so jo zelo verjetno zanesli prevaževalci. Tudi tu nastaja problem prevažanja na akacijevjo pašo.

Vzrejevalec Alojz Bukovšek se je oglasil k poročilu predsednika glede vzreje matic oziroma odbire dobrih čebel. Poudaril je, da je ob primerni pomoči Zveze še pripravljen vzrejati, da pa je v prometu z maticami nastala nepopravljiva škoda zaradi zanikrnosti bivšega Agromela.

Niko Grabriian iz ČD Kočevje je grajal žalostno deistvo, da oblastni organi ne kažejo nobenega zanimanja in razumevanja za čebelarstvo in njegove probleme. Čebelarstvo je nujno potrebno našemu gospodarstvu in potrebuje v razmerah, kakršne so sedaj, nujno pomoč družbe oziroma države.

Vzrejevalcu Bukovšku je pojasnil predsednik, da je zunaj precej zanimanja za našo sivko. Dalje je ponudil sodelovanje na tem področju tudi predsednik avstrijske čebelarske zveze. Vse kaže, da ni daleč čas, ko se bo ta dejavnost premaknila z mrtve točke. Delegatu N. Grabrijanu je pojasnil, da so si Zveza in tudi nekatera društva zelo prizadevala, da bi ustvarila pri oblastnih organih potrebno razumevanje. Žal pa je treba ugotoviti,

da pri tem ni bilo pravega uspeha. Tudi Socialistična zveza delovnega ljudstva se je pred kongresom zanimala za naše delo. Ostalo je pa zgolj pri zanimanju. Tu bo treba še delati. Vsako prizadevanje naleti namreč na nepremostljive težave, brž ko se začne vprašanje sredstev za pospeševalno delo naše organizacije. V zvezi s to problematiko se je oglasila tudi inž. Pucova, zastopnica Republiškega sekretariata za gospodarstvo. Povedala je, da nima Sekretariata za gospodarstvo nobenih sredstev za te namene, ker so mu bila zelo pičlo odmerjena. Danes je treba usluge, ki jih kdo nudi, vsakomur zaračunati. Trenutno je naloga sekretariata za gospodarstvo v glavnem le še izdajanje predpisov. Podobno bi morala zaračunati usluge tudi naša organizacija. Predsednik je nato ob tem pojasnjevanju vprašal, komu naj čebelarji oziroma čebelarске organizacije zaračunajo vsakoletno opravevanje gospodarskih entomofilnih rastlin. Po njegovem mnenju je opravevanje takega splošnega pomena, da bi moral to vprašanje reševati neki splošni družbeni oziroma državni organ. Tako je npr. katastrski dohodek 1 ha sadovnjaka in s tem tudi davek znatno višji kakor pa 1 ha travnika. Za kakovosten pridelek sadja je opravevanje nepogrešljivo. Ker država pobira davek na dohodek, ki so ga posredno omogočile čebele, bi se moral nujno del teh sredstev vračati nazaj v dejavnost, ki omogoča ta dohodek. Saj se po svetu splošno ceni, da je vrednost proizvodnje, ki jo pomagajo ustvariti čebele z opravevanjem, najmanj desetkrat večja od vrednosti, ki jo ima čebelar od pridelka medu in voska. V tej fazi družbenega razvoja pa dejansko ne vemo, kdo je pristojen, da bi se obrnili nanj v teh zadevah. K tej razpravi se je oglasil tudi tov. Šlander iz ČD Celje. Vprašal je, če naši gospodarstveniki sploh znajo pravilno oceniti pomen čebelarstva za naše gospodarstvo. V primeri z lovskimi in ribiškimi organizacijami je naša organizacija očitno zapostavljena, čeprav ni nobenega dvoma, da je čebelarstvo za naše gospodarstvo večjega pomena kakor katerakoli od omenjenih dejavnosti. V obmejnih socialističnih državah (da ne omenimo zapadnih držav) imajo pristojni organi veliko več razumevanja za čebelarstvo kakor pri nas in mu tudi nudijo ustrezno pomoč. Na vodilnih mestih še nimamo ljudi, ki bi znali pravilno ceniti

pomen čebelarstva. To stanje je treba nujno popraviti.

Delegat ČD Murska Sobota Matija Šerak se je oglasil k problemu zatiranja pršičavosti, ki ga je načel Jože Resnik iz Maribora. V območju ČD Murska Sobota pa pršiče doslej še niso ugotovili. Diagnoze v bakteriološko preiskavo poslanih vzorcev so bile negativne. Če bo Pohorje za naše čebele zaprto, bodo pač morali poiskati drugod primerno pasišče, bodisi na Notranjskem ali pa v Gorskem Kotarju. Zaradi morebitnega zatiranja pršičavosti ob državni meji so se povezali z avstrijsko čebelarско organizacijo v Radgoni. Vse kaže, da bo to sodelovanje v obojestransko korist dobro steklo. Naša družba odločno premalo podpira čebelarstvo. V Avstriji smo prav lahko videli, kako tam podpira država celo privatnega čebelarja. Na razpolago imajo čebelarске šole in inštitute. Za našo plemenilno postajo so nam poklonili dve matici. Cena medu je veliko bolj ugodna. Seveda pa vpliva na višino cene tudi razlog, da ljudje tam veliko bolj uživajo med kakor pa pri nas ter ga zaradi tega uvažajo, dočim ga iz naše države izvažamo.

Delegat ČD Gornja Radgona je poročal, da je bila ugotovljena pršiča v Spodnji Ščavnici. Zaradi zapore Pohorja bi bili njihovi čebelarji zelo prizadeti. Tja prevažajo čebele na pašo 50 do 60 % njihovih čebelarjev. Preteklo leto so krmili čebele s sladkorjem. Ali naj jih letos spet? V takih pogojih ne bo mogoče več čebelariti. Panji in čebelarске potrebščine so se zelo podražile, cena medu in voska pa je ostala nizka.

Delegat ČD Celje Ivan Fegč je načel vprašanje čebelarских krožkov po šolah. Sama teorija je presuhoparna, treba jo je poživiti z dobrimi diapozitivi. Zveza naj bi sprejela v program nabavo diapozitivov tudi iz inozemstva, če bi jih sami ne zmogli. Potreben bi bil enoten program za delo čebelarских krožkov po šolah.

Delegat Franc Češnovar je načel vprašanje zavarovanja čebel. Po njegovem mnenju pogoji zavarovalnic niso sprejemljivi za naše čebelarje in bi bilo treba iskati rešitve v samopomoči. Delegat ČD Postojna Janko Sever pa je s kolektivnim zavarovanjem čebel prek tamkašnje zavarovalnice zadovoljen. To zavarovanje se je doslej dobro obneslo. K problematiki zavarovanja se je oglasil še Stane Petelin

iz CD Ljubljana, ki je uslužben pri Zavarovalni skupnosti Slovenije. Pojasnil je, da nima nič proti temu, če iščejo čebelarji rešitve tudi v samopomoči. Poudaril pa je, da je skupinsko zavarovanje v smislu dogovora med Zvezo in Zavarovalno skupnostjo sodobno in ga lahko prištevamo k najboljšim, kar jih imajo napredne države Evrope. Zavarovalna skupnost Slovenije se je zavzela za to, da bi plačevali slovenski čebelarji samo dve različni premiji in sicer za čebelarjenje na stalnem mestu in za prevaževalce ne glede na to, ali prevažajo samo v območju republike ali tudi izven nje. Pri kolektivnem zavarovanju bi pršica ne bila noben problem, ker bi po potrebi uvedli plinjenje s folbeksom po vsej Sloveniji.

Delegat Jože Resnik je ponovno vprašal glede prevažanja čebel v zvezi z zapori zaradi pršice na Stajerskem in v Pomurju. Predlagal je, naj bi Zveza kaj pokrenila prek Republiške veterinarske inšpekcije. Predsednik je pojasnil, da Zveza tega ne more napraviti in da bi kvečjemu lahko posredovala, če bi prizadeta društva napravila skupno vlogo na Republiško veterinarsko inšpekcijo.

Ker ni bilo nadaljnjih vprašanj, je nato predsednik predlagal razrešnico organov Zveze s pohvalo. Sprejeta je bila soglasno.

K točki Sprememba pravil je poročal predsednik Benedičič. Po kratkem pojasnjevanju so bile sprejete predlagane spremembe soglasno. Najvažnejša sprememba je v tem, da bodo v prihodnje zastopana v upravnem odboru vsa društva po svojih predsednikih oziroma tajnikih.

Nato je poročal predsednik verifikacijske komisije M. Avšič, da je zastopanih od 43 društev 33 in je občni zbor sklepčen.

Kandidacijska komisija je predložila takole listo: za predsednika V. Benedičiča, za člane izvršnega odbora pa Maksa Avšiča, Ivana Bariča, Maksa Gregorca, Ignacija Omahna, Frančka Rometa, Stančka Smraica, Antona Urbanijo, Franca Cvetka, Vlada Martelanca, Justino Ratajevo, Edia Senegačnika, Frančka Sivica, Antona Verbiča in Jožeta Wallasa.

V nadzorni odbor je predlagala Ivana Majcna, Slavka Raiča in Staneta Potokarja.

V častno razsodišče Jožka Slandra, Franca Peterca, Franca Farazina, Alojzija Hrovata in Valentina Benedičiča.

Predlagana kandidatska lista je bila soglasno sprejeta.

Nato je predložil V. Benedičič načrt delovnega programa s finančnim proračunom za leto 1966. Opozoril je delegate, da bo Zveza lahko izvajala program le tedaj, če bo prejela družbeno pomoč, in sicer za Slovenskega čebelarja v višini 1,380.000 S din, za ostale naloge splošnega pomena pa 2,200.000 S din. Naloge organizacijskega značaja bo pa opravila Zveza z lastnimi sredstvi.

Nato je predlagal delegat Anton Verbič za odlikovanje z redom Antona Janše I. stopnje Vlada Rojca. Predlog so sprejeli vsi navzoči z odobravanjem.

Po predsednikovem predlogu je imenoval občni zbor v komisijo, ki naj obravnava čebelarske probleme s pristojnimi organi oblasti, tele delegate: Jožka Slandra, CD Celje; Franca Češnovarja, CD Nova Gorica; Antona Sedmaka, CD Koper; Franca Resmana, CD Radovljica; Lojza Benka, CD Murska Sobota, ter Maksa Gregorca in Val. Benedičiča CD Ljubljana.

Potem je prečital V. Benedičič Osnutek programa naše čebelarske organizacije za dvestoletno spominsko obdobje Antona Janša od njegovega odhoda na Dunaj leta 1766 do njegove smrti 13. IX. 1773 na Dunaju. Osnutek programa je bil sprejet soglasno in bo priobčen posebej v Slovenskem čebelarju.

Predloge za občni zbor je poslalo samo CD za Maribor in okolico. V smislu teh predlogov in razprave je sprejel občni zbor sklepe za delo organov Zveze v letu 1966/67.

Zveza naj posreduje prek Saveza pčelarskih organizacija:

1. za izdajo čebelarskega zakona;
2. pri pristojnih zveznih organih oblasti za izdajo predpisa o nabavi sladkorja po znižani ceni za zimsko krmljenje čebel;
3. pri pristojnih zveznih organih za znižan prevoz čebel na paše po železnici. V republiškem merilu je treba:
  1. izdati članske izkaznice v letu 1966, prej pa je treba razpravljati o tem na seji Saveza pčelarskih organizacija;
  2. posredovati pri pristojnih republiških organih:

a) za uvoz posode za med iz pločevine, ki ne škoduje medu in ustrezne žice za žičenje satnic;

b) da se uvede v učni načrt za osnovne šole in učiteljska zopet pouk o kmetijstvu;

3. propagirati večjo potrošnjo medu doma, po potrebi tudi z izdajo letakov, ki naj bi jih založila Zveza ali pa Medeks;

4. organizirati delo izvršnega odbora po odsekih;

5. organizirati zopet republiško komisijo za zatiranje čebeljih bolezní;

6. ustanoviti poseben odbor za vzrejo in odbiro čebeljih rodov;

7. s čebelarškim društvom Kamnik-Domžale preučiti pogoje za ponovno postavitve plemenilne postaje na Kopišičih pri Kamniški Bistrici;

8. sestaviti čimprej osnutek pravilnika o delu plemenilnih postaj in ga objaviti v Slovenskem čebelarju;

9. sestaviti program za delo čebelarških krožkov po šolah in po možnosti nabaviti nazorne poučne diapozitive.

IZVLEČEK IZ ZAPISNIKA 1. SEJE IO dne 19. maja 1966

Občni zbor je izvolil za predsednika Valentina Benedičiča, IO pa za prvega podpredsednika Petra Močnika, za drugega podpredsednika pa Ivana Bariča. Za tajnika je bil izvoljen Franc Cvetko, za referenta za finance inž. Anton Urbanija, za gospodarja pa Stanko Potokar. Izvoljenih je bilo še 11 odbornikov, in sicer: Maks Avšič, Maks Gregorc, Ignac Omahen, Franček Rome, Stanko Smrajc, Vladi Martelanc, Justina Rataj, Edi Senegačnik, Franček Sivic, Anton Verbič in Jože Wallas.

Svet za komunalne zadeve pri občinski skupščini Ljubljana Center je obravnaval prošnjo Srečka Bahovca, Ljubljana, Miklošičeva 2, da dovoli spremembo našega lokala iz dosedanje dejavnosti, t. j. pisarne v trgovski lokal — cvetličarno. Zaradi tega lokala se je oglašil pri nas zastopnik podjetja »Rast« in izjavil, da bo imelo družbeno podjetje prednost pred zasebnikom. Predsednik mu je omenil, da bo imel prednost tisti, ki bo za Zvezo ugodnejši. Odbor je določil tov. Bariča in Verbiča, da pomagata predsedniku urediti pri oblastnih organih to zadevo.

Dr. Dreher iz deželnega inštituta za čebelarstvo v Mayenu v Nemčiji je pisal uredniku, da bo 6 inštitutov za čebelarstvo v Nemčiji raziskovalo balkansko čebelo. Podpirala jih bo Nemška čebelarska zveza. Julija pride k nam več

nemških čebelarskih strokovnjakov, ki bodo zbrali nekoliko matic in trotov za biometrično preiskavo.

Odbor je sklenil, da obnovimo republiško komisijo za zatiranje čebeljih bolezní. Določil je tudi odbore in vodje raznih odsekov: odbor za vzrejo matic, odsek za čebeljo pašo, odsek za čebelarski naraščaj, odsek za prevažanje čebel na pašo in odsek za zavarovanje čebel.

Odbor je sklenil, da se Zveza in čebelarsko društvo Domžale-Kamnik informirata, če je mogoče obnoviti plemenilno postajo v Kamniški Bistrici.

Kmetijsko inšpekcijo pri republiškem sekretariatu za gospodarstvo smo obvestili, da je škropljenje gozdov prav tako nevarno za čebele kakor škropljenje sadnega drevja. Zahtevali smo, naj se popravi odredba, ki ne omenja gozdnega škropljenja.

IZVLEČEK IZ ZAPISNIKA 2. SEJE IO dne 3. junija 1966

Predsednik poroča, da od občinske skupščine Ljubljana Center še nismo prejeli nobenega obvestila glede namembnosti našega lokala.

Obvestili smo vzrejevalce matic Bukovska na Golem brdu, Jalna in Rodmana v Rodinah ter Sušnika v Bohinju, da pripravijo po 24 sprasanih matic do začetka julija za dr. Dreherja s čebelarskega inštituta v Mayenu v Nemčiji.

Ravnatelj radovljiškega muzeja nam je poslal statut za muzej s prošnjo, naj imenujemo svojega zastopnika. Naša organizacija bo imenovala v smislu 8. in 13. člena statuta dva člana, enega za delovno skupnost in drugega za strokovno pomoč v čebelarstvu.

Predsednik je poročal, da je bil 29. V. t. l. v Novi Gorici, kjer so skupno z italijanskimi in našimi veterinarji razpravljali o zatiranju pršice. Končnih sklepov še ni bilo, ker z italijanske strani niso bili navzoči zastopniki vseh čebelarskih organizacij, ki delujejo na področju od državne meje do morja in do Kobarida.

JUBILEJNO LETO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA AJDOVŠČINA

Čebelarsko društvo Ajdovščina je imelo 27. marca 1966 redni letni občni zbor. O delu društva v preteklem letu je poročal predsednik tov. Anton Sed-

mak. Društveno življenje je bilo v preteklem — jubilejnim letu — zelo razgibano. Društvo je namreč slavilo dvajsetletnico obstoja čebelarške organizacije v Ajdovščini.

Takoj po osvoboditvi 1945. leta je bila v Ajdovščini na pobudo Vlada Martelanca iz Ljubljane, prof. Franca Ferjančiča iz Zapuž in Draga Bratina, učitelja iz Velikih Zabelj, ustanovljena podružnica takratnega Slovenskega čebelarškega društva v Ljubljani. Čebelarji Slovenskega primorja so z veseljem in v velikem številu pristopili k novoustanovljeni organizaciji in takoj zbrali sredstva za nabavo najnujnejših čebelarskih potrebščin. Organizirali so tečaj za kuho voska in ulivanje satnic, popisali vsa čebelarstva v Slovenskem Primorju in zbrali veliko število novih naročnikov Slovenskega čebelarja. Najvažnejše naloge nove čebelarške organizacije so bile: obnoviti čebelarstvo, ki je bilo med vojno opustošeno, pritegniti v njene vrste čim več čebelarjev in skrbeti za njihovo strokovno izobrazbo. Mnogi čebelarji do takrat niso imeli v rokah nobenega čebelarškega berila, niso poslušali nobenega čebelarškega predavanja in niso bili še na nobenem čebelarškem sestanku, ker celih dvajset let ni bilo v Slovenskem Primorju nobene čebelarške organizacije.

Čebelarška organizacija v Ajdovščini je v nekaj letih doživela več reorganizacij, dokler niso bila v Novi Gorici, v Postojni in v Ajdovščini ustanovljena samostojna društva, ki obstajajo še danes. Potrebni bi bili še čebelarski društvi v Tolminu ali Idriji za območje obeh gorskih občin in v Kopru za območje obalnih občin. Toda o tem naj razmišljajo tamkajšnji čebelarji sami.

Čebelarško društvo Ajdovščina ima štiri čebelarške družine — v Ajdovščini, Dobravljah, Podnanosu in Vipavi. Danes je včlanjenih v njih 120 čebelarjev, ki imajo 2800 panjev čebel. Skoraj vsi člani prevažajo čebele, spomladi na akacijevo, poleti pa na travniško in gozdno pašo. V preteklem letu je čebeljo pašo uničilo deževje. Do srede junija je bilo treba čebele krmiti. Potem je zamedila smreka in nazadnje še hoja, a donosa je bilo malo, ker je bilo preveč dežja. Zimsko zalogo čebelam so čebelarji dopolnili s sladkorjem, ki so ga nabavili pri grosističnih podjetjih po dokaj nižji ceni, kakor je v nadrobni prodaji.

V jubilejnim letu je priredilo društvo čebelarško razstavo. Zaključno slavlje je bilo 15. avgusta v Vipavi. Dopoldne je bila slavnostna seja, katere so se poleg številnih čebelarjev in njihovih družinskih članov udeležili tudi zastopniki občinske skupščine Ajdovščina, Kmetijsko-vinarske zadruge Vipava, Zveze čebelarskih društev Slovenije in sosednjih čebelarskih društev. Po seji je bila otvoritev čebelarške razstave, popoldne pa srečolov in ples. Z bližnje in daljne okolice je prišlo ta dan v Vipavo okrog pet tisoč ljudi. Ob dobri vipavski kapljici in zvokih godbe »Veselih rudarjev« iz Idrije je zavladovalo med množico veselo, praznično razpoloženje.

Ob koncu poročila se je predsednik zahvalil skupščini občine Ajdovščina, ki je prispevala za stroške razstave 70.000 dinarjev, čebelarškemu društvu Nova Gorica, ki je prispevalo 25.000 dinarjev in Kmetijsko-vinarski zadrugi Vipava, ki je dala brezplačno na razpolago prostore za slavnostno sejo, razstavo, srečolov in ples ter zaračunala prevoze materiala za razstavo po znižanih cenah. Pohvalil je tudi posamezne čebelarje, ki so žrtvovali mnogo znanja, truda in časa, da je čebelarška prireditev tako lepo uspela.

V imenu Zveze čebelarskih društev Slovenije je pozdravil zbor tov. Maks Avšič, ki je čestital čebelarjem k njihovim uspehom in jim zaželel še več sreče pri bodočem delu. Pozval jih je, naj se trdno oklepajo svoje organizacije in naj iz svojih bogatih izkušenj kaj napišejo za Slovenskega čebelarja.

Po končanem zboru so čebelarji še malo posedeli pri kozarcu dobrega vipavca in izvrstne medice, obujali spomine na pretekla leta in kovali načrte za bodočnost. Med splošnim odobravanjem je stopil na oder naš najstarejši član, 82 letni predsednik Čebelarške družine Dobravlje tov. Kristjan Troha iz Velikih Zabelj in deklamiral pesmico, ki jo je sam zložil. Končuje se nekako tako-le:

»Pomlad je tu, vse s cvetjem je odeto!

Le pogumno naprej v novo čebelarško leto!«

V jasni in hladni pomladanski noči so se čebelarji razšli z zavestjo, da čebelarstvo lahko napreduje le v dobri čebelarski organizaciji.

Josip Kostanjevic

POROČILO ZA MAJ

V začetku meseca se je temperatura dvignila nad normalo. Nekaj dni je bilo toplo in suho vreme. Pozneje se je ohladilo, kar je povzročilo dež. Deževno vreme je trajalo skoraj pet dni. Nato se je ozračje ponovno ogrelo in dobili smo lepo in toplo vreme. Čebele so prinašale v panje veliko obnožine za razvoj mladega zaroda.

Okoli 20. aprila je temperatura zopet padla, tako da se je za tisti čas nenormalno ohladilo. Več čebelarjev se je pritoževalo, da so jim začele čebele odmirati. Svetovali smo jim, naj pošljejo vzorce mrtvic v preiskavo na Veterinarski znanstveni zavod. V več primerih je bil izvid negativen. Letos je bilo tudi mnogo zastrupitev čebel s škropljenjem sadnega drevja.

Opazovalnice poročajo:

Breg-Tržič: Čebele so se začele hitro popravljati, zdravil sem jih z noseமாகom in sulfatiazolom.

Dražgoše: Slabo vreme v marcu in aprilu je huje prizadelo čebele v dolinah kakor v hribih.

Žerovnica: Za čebele je bilo ugodno vreme le prve dni meseca, ko je cvetelo sadno drevje.

Rogatec: Čebele gredo največ na akacijo.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplotina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	—	—	+270	+ 270	+13,5	29	11	—	249
Dražgoše—Sk. Loka . . .	—	+ 60	+ 70	+ 130	+10,9	26	12	—	118
Žerovnica—Postojna . . .	— 35	— 40	— 25	— 100	+14,0	29	10	—	232
Rogatec	—	+ 450	+450	+ 900	+15,0	30	10	—	185
Lovrenc na Pohorju . . .	— 45	— 60	—105	— 210	+14,0	28	12	—	206
Selnica ob Dravi	+ 10	+ 52	+ 44	+ 106	+15,0	28	4	—	201
Lovrenc na Drav. polju	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci—Ljutomer . .	+220	+ 330	+ 50	+ 600	+12,8	29	11	—	100
Bučkovci—Videm ob Ščavnici	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prosenjakovci—M. Šobota	+ 30	+1020	+490	+1540	+13,7	28	11	—	219
M. Polana—Lendava . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svibnik—Črnomelj	+ 10	+ 80	+ 55	+ 145	+14,5	30	9	—	215
Iška vas	—	+ 10	+ 30	+ 40	+13,5	26	11	—	237
Škofije pri Kopru	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra—Zagreb .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Povpreček	—	—	—	+ 342	—	—	—	—	—

OBVESTILO ČEBELARJEM-PREVAŽEVALCEM

Opazovanje gozdnega medenja

Zveza čebelarških društev za Slovenijo in trgovsko podjetje Medex sta v zadnjih dneh organizirala v Sloveniji 32 opazovalnih postaj o gozdnem medenju.

Opazovalne postaje so v teh krajih: Na Dolenjskem v Toplicah 2 v različnih višinskih legah, v Predgradu ob Kolpi 1, na Mali in Veliki gori pri Ribnici po 1, V Dravogradu in Radljah po 1, na Pohorju 4, na Jelovici 2, in na Krimu 2.

Opazovalci bodo vsak tretji dan poročali o donosih manjših kot 1 kg dnevno. Kadar pa bo dnevni donos večji kot 1 kg, tedaj bodo to takoj sporočili po možnosti telefonično ali brzojavno podjetju Medex. O donosih bomo obveščali čebelarje tudi v dnevniku Delo. Če pa bodo donosi večji kot 1 kg, bomo sporočili to čebelarjem tudi po radiu.

Zveza čebelarških društev za Slovenijo
Trg. podjetje Medex

ČEBELARSKI TEČAJI

bodo, kot smo že javili v 6. številki našega lista, 3. in 4. julija za začetnike in praktične čebelarje, 10. julija pa za vzrejevalce matic. Prijavljenci naj se zberejo 3. julija ob 8. uri na dvorišču pred Zvezino pisarno (začetniki in praktični čebelarji), vzrejevalci pa 10. julija ob 8. uri na istem mestu.

Uprava

ČEBELARJE

ki so poslali svoje liste v vezavo, obveščamo, da jih dobe v tajništvu Zveze.

NAROČNIKOM

ki še niso poravnali letošnje naročnine, smo list ustavili.

54 ČEBELARSKIH DRUŽIN

nam še vedno ni predložilo seznamov članstva za tekoče leto. Podvizajte se, saj s tem samo olajšate naše delo. Pripominjamo, da so nam jih vse druge družine — teh je kar 171 — že zdavnaj poslale.

Tajništvo ZČDS

PREDAVATELJI

za strokovna čebelarska predavanja bodo družinam in društvom na voljo le v jesenskih in zimskih mesecih, to je do vključno marca. Zato priporočamo društvom in družinam, da vabijo predavatelje Zveze le v teh mesecih, vsekakor pa vsaj tri tedne pred nameranim predavanjem. Le tako lahko vsa predavanja razvrstimo in ustrezemo vsem naročnikom po vrstnem redu prijav.

Tajništvo

OBVESTILO IN VABILO

Čebelarska družina Pekre-Studenci (Maribor) priredi 10. julija t. l. **proslavo 20-letnice delovanja**. Na to proslavo vabi vse sosednje čebelarske družine: Ruše, Maribor-Tabor, Maribor-mesto, Hoče, Pobrežje, Kamnico in Selnico ob Dravi. Želimo, da se njihovi člani v čim večjem številu udeležijo tega slavlja, ki bo pri čebelarju Vešnarju v Limbušu (v bližini avtobusne postaje). Pričetek ob 14. uri.

Če bo slabo vreme, bo proslava naslednjo nedeljo.

Odbor

ČEBELARJI!

AŽ-panje na 9 in 10 satov izdelujem solidno in po ugodni ceni. Obodi cinkani, satniki pa lipovi. Panji stalno na voljo! **Franc Krže, mizarstvo, Vrhnika, Idrijska 3, tel. 70-131.**

PRODAM

10 do 15 naseljenih AŽ-panjev. Informacije pri **Karlu Maziju, Ljubljana, Celovška 85/VI.**

PRODAM

panje najnovejšega Kirarjevega sistema. **Franjo Vrčko, Krško.**

PRODAM

11 AŽ-panjev. **Lovrenc Šubelj, Podmolnik 16, Dobrunje pri Ljubljani.**

PRODAM

20 naseljenih AŽ-panjev — devet in desetsatarjev. **Franc Kastelic, Ljubljana, Ižanska 3.**